

Raikküla

Dalla Leht

Nr 69

3. aprill 2008

Vaadates ajas tagasi: kolhoos Uus Elu 60

Mis kolhoositegemine see laupäeval 12. aprillil on? Raadiost kuulsin, Maaleht kutsus kokku ja Nädaline teavitas ka. Oli siin ju Kabala Ühismajand ja ühis-
tu ja varahoidja?

Vaata, 21.märtsil 1948. aastal, püha-
päeval päeval, kell kolm pärastlõunal
tulid kokku kaks-kümmend viis Kabala
ja Ummaru küla talumeest-naist, kõrgeid
külalisi Tallinnast ning Raikküla valla-
majast, et kolhoos asutada. Kui põhikiri
vastu võetud oli – enne seletas seda lahti
ENSV põllumajandusminister ise –, sai
loodud kolhoos nimeks Uus Elu. Esi-
meheks valiti Harald Olbrei, juhatusse
Johannes Lokuta, Ellen Sildna, Johannes
Vahtra ja Jaan Bristol.

Kabala praeguses koolimajas tahame
meenutada majandi 12 aastat, kui teati-
tunti seda Uue Elu ja Eesti esimese miljo-
närkolhoosina, 1960–1990 olime V.I. Le-
nini nimeline kolhoos, seejärel viimased
kolm ja pool aastat Kabala Ühismajand.

Järg lk 2

Eesti esimese kolhoosi telefonikeskjaama töölerakendamise au kuu-
lub kolhoosile Uus Elu. Fotol on esiplaanil kolhoosi zootehnik Rudolf
Saveli (1913–1990), tema kõrval, sullepea käes, esimees Harald Olbrei
(1906–1972), raamatupidaja Anette Pikpoom (1914–2007) ja nimetatud
telefonikeskjaama kaudu annab korraldusi edasi agronoom Heino Lai
(1927–2005). Foto pärineb oktoobrist 1957.

Prantsuse matkasell tegi peatuse Purkus

Ühel märtsikuu päeval astus meie kooli-
maja uksest sisse matkasell Julien Gohier
Prantsusmaalt. Ta oli jäänud lumetormi
kätte jalgrattaga Raplast Purku poole
sõites ja palus tuisu eest peavarju.

Et parasjagu oli söögivahetund, kut-
susime noormehe kõigepealt lõunalauda.
Eesti toit maitses talle väga.

Pärast sööki palusime külalise saali
lastega kohtuma. Lapsed laulsid talle mu-
usikaõpetaja Viive juhendamisel tervitu-
slaulu. Siis panime üles Euroopa kaardi
ja maailmarändur näitas meile kustkohast
Prantsusmaal ta oma reisi alustas ja kus
lõpetada kavatseb. Kõigepealt läks ta
pöidlaküüdiga läbi Norra ja Rootsi Põh-

ja-Soomes. Seal elas ta kaks kuud saamide
juures ja tutvus nende elu-oluga. Soomest
ostetud jalgrattaga alustas Julien teekon-
da läbi Eesti, Läti, Leedu, Poola, Tšehhi,
Ungari ning Saksamaa. Prantsusmaale
plaanib ta jõuda juunikuus.

Lapsed olid külalisest vaimustuses.
Mõnel lapsel oli esimest korda võimalus
kasutada oma inglise keelt ja see tuli neil
päris hästi välja. Üllatav oli ka see, et
noormees ise kõneles väga head inglise
keelt. Pärimise peale vastas ta, et prant-
slased koolis tõesti eriti ei taha võõrkeeli
õppida, aga temal on sõpru üle kogu
maailma ja kui tahad suhelda, pead ju ka
keelt oskama. Pärast kirjutas noormees

pühenduse külalisteraamatusse ja iga laps
sai omale väikese prantsuskeelse pühen-
duse päevikusse.

Pärastlõunal tutvustasime Julienile
Järvakandi klaasimuseumi. Õnneliku
kokkusattumuse tõttu töötas esimest
päeva pärast kahekuulist pausi klaasiahi
ja külaline sai klaasimeistri juhendamisel
ise klaasipuhumist proovida.

Enne Eestisse jõudmist olid norra-
kad ja põhja-soomlased teda hoiatanud,
et meil varastatakse palju ja, et eestlased
on agressiivsed. Julienil oli hea meel, et
tema kokkupuuted eestlastega on olnud
väga südamlikud.

Salle Nurmetsa

Algus lk 1

Kabala Varahoidja oli selleks ühis- tuks, kes jäi ühistatud vara eest kompensatsioonile välja maksma ja võlgu kustutama.

Kuuskümmend aastat möödas, kes enam mäletab?

Tösi, asutajaliikmeist on ainsana elus Ellen Sildna-Uustalu, tema lahkus veel samal, 1948. aastal abiellumise tõttu kolhoosist. Aga filmiarhiivist on kokku koondatud kinokroonikat, kogutud fotosid ja artikleid ning Helbe Lossmann, kes 1. aprillil liikmeks astus, teab-mäletab paljutki. Juhatus-üldkoosolekute protokollidest väljakirjutatu aitab ka mõndagi meelde tuletada. Kõik kogutu saab üles pandud ja ette mängitud.

Kas on midagi ka päris raamatuna ilmunud?

Jah ja ei. Trükituna, pehmeaanelise, kaasaja mõttes brošüürina on Mahtra Talurahvamuuseumis näha H. Olbrei "Helge tuleviku poole" (Tallinn, 1949), "50 tsentnerit sealihaga iga saja hektari põllumaa kohta" (Tallinn, 1954) ning veel kaks samas formaadis üllitist, mis kuuluvad sarja "Üleliidulisest põllumajandusnäitusest osavõtja Eesti NSV-st". Nimetatud sarja kuulub veel V. Kutti kirjutatud "Kolhoos "Uus Elu"", kaanepildiks üheksapealine seakari ilusas rohurikkas jõeäärses kultuurkoplis.

Kõvakaanelise raamatuna on 1949. aastal trükitud "Eesti NSV-s Harjumaal Raikküla vallas asuva Uue Elu kolhoosi arendamise perspektiivplaan". Autori-

Tuleme kokku!

**Laupäeval, 12. aprillil
kell 14 algab Kabala kooli-
majas kodulookonverents**

**Vaatame ajas tagasi:
Uus Elu – 60.**

**Osavõtumaks 50 krooni kanda
7. aprilliks Jalase Haridusseltsi
kontole nr 1120281465 selgitu-
sega "Konverents" või
tasuda kohapeal.**

**Info ja registreerumine
tel 5393 0705 (Urmas) või
505 2768 (Koidu).**

**Uue Elu kolhoos kasvatas ka karakull-lambaid. Neid osteti siia kümme-
kond, et hakata ristama Eesti lambaga. Tõug oli nii võõras, et juhatus-
e protokolli esimesel korral kirjutatud nimeks krakauul. Pildil talitaja
Aliide Kask oma hoolealustega.**

**Esimene kolhoosi ajal ehitatud karjalaut. Käsil on silotegu ja esimees
Olbrei on tulnud toimuvat üle vaatama.**

teks tuleb lugeda 8-liikmelist tööbrigadi ENSV Teaduste Akadeemia ja ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi töötajast. Pikemaid-lühemaid artikleid ei ole suutnud kokku lugeda ega üles leida, samuti nagu paljude üliõpilaste ja õppurite diplomi- ning lõputöid Uus Elu kolhoosist. Ajaloo jäädvustamise mõttes aga oleks vaja seda teha.

Ütled, et esimene miljonärkolhoos?

Jah, ja see selgus 1950. aasta aastaruannet koostades. Järgmisel, 1951. aastal on miljoni täis-saamine kuupäeva-

liselt – 19. august – üldkoosoleku protokollis fikseeritud.

Uue Elu kolhoos on Eestis esimene, kes augustis 1950 Tallinnas Paldiski mnt 24 oma kaupluse avab ja seal majandi ning kolhoosi liikmete toodetud põllumajandussaadusi müüb. Turul olid müügikohad juba varem. Müümas käidi ka Leningradis ning kaugemalgi.

Lood Uue Elu kolhoosist ja veel rohkem fotosid ootavad Sind laupäeval, 12. aprillil kella 14-ks Kabala koolimajja! Oled oodatud!

Urmas Tulvik

Ökokrattide tegemised

Ligi 500 last ja noort üle Eestimaa kogunesid 1. märtsil Kuusalu keskkoolis toimunud Ökotantsufestivale. Oli tore võimalus võrrelda ja näha teiste omaloomingulisi tantse, ühiselt tantsida ja leida uusi sõpru. Suurim rõõm oli kindlasti lastel endil.

Ökotantsufestival polnud lihtsalt tantsimine, omaloomingut oli hindamas žürii, kuhu kuulusid tantsuõpetajad ja lavastajad Tõnu Pomerants, Kätrin Järvis, Saima Kallionsivu ja Stella Suitso ning bioloog Asta Tuusti.

Raikküla vallast osalesid Järvakandi lasteaia-alkkooli lasteaiälapsed. Noorimas vanuseklassis võistles kümme tantsurühma. Järvakandi mudilaste tants oli seatud Ott Arderi ja Rein Rannapi lastelaulule "Pisike puu", mille õpetasid lastele selgeks ja olid festivalil toeks Marit Rahkema, Tiina Vaiksaar, Külli Tamberg ja Viive Raam. Number oli lastepärane ja lihtne, žürii andis tantsule "Sirgu, sirgu, kuuseke!" "Metsateema eripreemia.

Järvakandi lasteaia-alkkooli mudilaste tants "Sirgu-sirgu kuuseke!" pälv Ökotantsufestivalil metsateema eripreemia.

Koolitused ja konkursid

2008. aasta projekti "Olen osa loodusest!" raames viidi Eestimaa erinevas paigus läbi koolitusseminare. 19. märtsil Haapsalus toimunud seminarist võtsid osa Malle Bergstein Raikküla lasteaialgkoolist, Koidu Pettai ja Sirje Laasmaa Kabala lasteaialgkoolist. 25. märtsil Ramsis osales Ester Luik Järvakandi lasteaialgkoolist.

Kokkutulnud juhendajatele, kooli- ja lasteaiaõpetajatele esitati katkendit uuest Piip ja Tuut etendusest "Olen osa loodusest!" (osataitjad Haide Männamäe ja Toomas Tross). Sõna sai Lauri Klein, keskkonnaministeeriumi info- ja tehnokeskuse bioloogilise mitmekesisuse nõunik, kes tutvustas uut teabevõrgustiku

veebilehte ja loodusvaatluste andmebaasi. Igal loodussõbral on võimalus lingil <http://eelis.ic.envir.ee/kaart2/index2.php> lisada fotosid ja loendusandmeid loomade, lindude, taimede ja kõikide ka tundmatute liikide kohta. Infot kontrollitakse ja pildi järgi suudavad asjatundjad liigi määrata.

Selle lehe kaudu loodetakse koguda infot, mis aitaks edaspidi jälgida liikide levikut ja abistaks keskkonnandajate hindamisel.

Riikliku Looduskaitsekeskuse Hiiu-Lääne regiooni direktor Kaja Lotman tutvustas keskkonnahariduse eesmärke. Loodusteaduslike teadmiste kõrval on oluline lastele ka uurimuslik tegevus ja oskus tunnetada keskkonda kõigi meeltega. Sõnavõtt lõppes mõttetega: "Laps,

kes võtab sõbraks looduse, muutub hingelt paremaks."

Käimas on noortele korraldatud foto-konkurss, kus võisteldakse kolmes vanuseklassis. Kuni 31. maini võib iga autor saata kolm tööd, mis on nähtaval aadressil www.okokratt.ee.

Õpetajatel on võimalus osaleda essee-konkursil, mille peaaühinnaks on räätsaretk kahele OÜ Reimann Retked poolt.

Anti juhised ettevalmistumiseks õpilaste teaduskonverentsiks "Minu kodukoha väärtused!", mis toimub Tartus Kivilinna gümnaasiumis.

Ökokrattide selle tegevusaasta lõpu-konverents toimub 11. juunil Järvamaal Kilplalas.

Riina Vaher

Onu Zipul ilmus Purkus ja Raplas

29. veebruaril oli üle pika aja võimalus Purku koolimajas näitemängu vaadata. Purku Näitemängusõltlaste Selts eesotsas Arvo Treimaaga oli lavale seadnud August Kitzbergi vähetuntud nalja "Onu Zipul". Osataitjatena astusid üles Tavo Kikas (onu Zipul), Liina Raat (neiu Elmi) ja Reet Saar (madam Muru).

Lugu oli väga muhe ja eriti võluvaks muutis selle vanaaegse eesti keele kasutus. Väga hästi oli tabatud möödunud

sajandi hõngu. Kõik kolm osataitjat olid samuti suurepärased!

Etenduse lõppedes paluti ka publiku osa saada härra Zipuli rikkaliku söömaja ülejääkidest. Näitejuhi küpsetatud maitsev koduleib kadus laualt õige ruttu.

Pealtvaatajad olid ühel meelel, et oleks etendus ometi pikem olnud. Pärast ei tahetud kuidagi laiali minna ja juttu jätkus kauemaks.

14. märtsil esitati tükki ka emakeelepäeval Rapla raamatukogus ja sealgi võttis saalitäis rahvast selle hästi vastu.

Salle Nurmeta

Raikküla Kultuurikeskus pakub tööd:

KORISTAJA-ADMINISTRAATORILE

Ametialaste töökohustustega saab tutvuda

Raikküla Kultuurikeskuses. Avaldus ja CV esitada aadressil:

**Raikküla Kultuurikeskus
Raikküla vald
78402 Raplamaa või e-mailile
rklubi@raikkyla.ee**

Veerandi lõpp keskendus emakeelele

Seekord langes veerandi viimane päev kokku emakeelepäevaga ja mis võib veel ilusam olla, kui pühendada Kabala põhikoolis veerandi viimane nädal meie enda emakeelele.

Ilukirjavõistlusest lugemiseni

Kui pole eesti keelt, vaevalt me siis eestlastestki rääkida saaks. Koos kõnega tuleb igaühel ka kirjutamine selgeks õppida. Kiri iseloomustab selle kirjutajat, ilus ja hoolikas kiri on kaunis ja alati meeldiv lugeda. Nii toimuski esimese üritusena klassides ilukirja võistlus, kus selgitati välja klassi kõige kaunima käekirjaga õpilane.

Kõik aga algab peale lugemisest ja sellest, kui nutikalt ja teraselt osatakse lugeda. Nüüd tuligi kõigil lugeda tekste ja siis vastata loetu kohta esitatud küsimustele. Mida vanem klass, seda raskem oli ka ülesanne. Vastuselehtede põhjal selgitati välja klasside parimad lugejad.

14. märtsi, emakeelepäeva hommik algas piduliku aktusega, kus kõlasid kaunid emakeelsed laulud, direktor kõneles eesti keele ilust ja sellest, et tuleb hoida ja kaitsta meie emakeelt. Õpetaja Signe Talisoo oli õpetanud IV ja V klassi õpilastele selgeks lustaka loo, mille pealkirigi oli lustiline – “Raamatukogu Hiir”.

Siis oli käes aeg kuulutada välja kooli parimad kirjutaja ja lugejad. Ilusama käekirja tiitli said järgmised õpilased:

I kl – Marili Orro ja Katriin Ozornina, II kl – Gerda Blande ja Egert Kaskema, III kl – Liisa Riidak, IV kl – Krislin Laurima, V kl – Sander Talisoo, VI kl – Evelin Tammiste, VII kl – Kadi Nõmm, VIII kl – Kristel Saareleht ja IX kl Jaana Saar.

Nutika ja terase lugeja tiitli said:

I kl Anu Piirsalu, II kl Egert Kaskema, III kl Kevin Ekart, IV kl Aliis Siniroht, V kl Kaur Remmelgas, VI kl Evelin Tammiste, VII kl Rauno Aus, VIII kl Helen Sinihallik ja IX kl Maarja-Liisa Kuusemets. Eks igaüks sai ise mõelda ja oma järelduse teha, kuidas ja mida tuleb tulevikus paremini teha.

Näitering tõttas festivalile

Viimane koolipäev ei tähendanud sügugi kojuruttamist kahekümnele Kabala kooli näiteringi Näitlemisrõõm liikmele ja nende juhendajatele. Kotid-kompsud kätte ja juba ruttas lõbus seltskond bussile, et sõita Vana-Vigalasse, kus 14. ja 15. märtsil toimus Rapla maakonna kooliteatrite festival. Selgeks oli õpitud lustakas etendus nimega “Tsirkus”, mida festivalil ka mängiti.

Seekord osales rekordarv truppe ja

tase oli suhteliselt kõrge. Vaatamiseks jagus 13 etendust, noorteõhtu diskoga ja teatrilased koolitused. Meie trupp esines teisel päeval ja Innustav kogu ehk žürii jäi meie esinemisega rahule. Sooviti jõudu ja anti häid soovitusi.

“Tsirkus” on juba kord selline etendus, mis vist kunagi päris valmis ei saa, sest alati on võimalus mingi uus ja huvitav number juurde õppida. Igaüks, olgu ta siis I või IX klassist, andis endast parima. Kaks päeva Vana-Vigalas möödus ruttu ja IX Rapla maakonna kooliteatrite festival saigi läbi. Järgmise, X festivali läbiviimine usaldati meie koolile ja rändlipp sõitis koos Näitlemisrõõmu lastega Kabalasse.

Näiteringi lapsi ootavad ees uued proovid, sest kevadeks tahame selgeks saada muusikalise etenduse “Nukitsamees”.

Viimane veerand kooliaastast on alanud. 31. märtsist algab Kabala koolis muusikanädal, kus ees ootavad juba uued ja huvitavad üritused. 4. aprillil ootame kõiki meie valla koole Kabalasse Aerobikakuninganna valimisele.

Ilusat ja tõist õppeveerandit kõigile õpilastele ja õpetajatele!

**Kabala lasteaia-põhikooli
huvijuht Koidu Pettai**

Emakeelepäeva tegevusi alustasime varakult

Märtsis on alati üks tähtsamaid sündmusi emakeelepäeva tähistamine. Seekord alustasime Raikküla lasteaia-algkoolis sellega seotud tegevusi varakult.

Nimelt käisid III-VI klasside õpilased 6. märtsil ekskursioonil Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Ekskursioonijuht tutvustas põhjalikult selle asutuse tööd.

Vana maja on ümber ehitatud ja kujundatud keskuseks, mis sisaldab peale raamatukogu ka Edgar Valteri mälestustuba, ruume ringitegevuseks ja näitusi. Kogu maja õhkab lastepärasust ja lastesõbralikkust. Tohtisime riiulitelt võtta ja lapata huvitavaid ilusate piltidega raamatuid.

Et ühel päeval võimalikult palju näha, olime tellinud ekskursiooni ka teravhoiumuuseumis. Väga suurt põnevust tekitas klaasinimene ja muud eksponaadid. Oma reaktsioonikiirust oli võimalik kontrollida autosimulaatoril. Muuseumi töötaja jutustas meile palju huvitavat ja

kasulikku õigest toitumisest ning tervise hoidmisest.

7. märtsil osaleti rahvastepalli võistlusel Alus ja 11. märtsil sealsamas kabe võistkondlikul võistlusel.

12. märtsil kuulasime päästeameti töötaja loengut. Äärmiselt tähtis oli korjata juba õpitut ja omandada uusi teadmisi selle kohta, kuidas käituda ohuolukorras ja õnnetuste puhul.

Veerandi lõpus pidasid klassid oma traditsioonilisi klassiõhtuid.

Viimasel koolipäeval, 14. märtsil lahendasid õpilased Känguru võistluse matemaatikaülesandeid.

Samal päeval toimus ka võõrkeelte päev. III-VI klasside õpilased esitasid ingliskeelse näidendi “Rebaseplika”, loeti venekeelseid luuletusi. Kõik koos laulsime ingliskeelseid laule, mille juurde käisid ka liigutused.

Juba ammu oodati võõrkeeleolümpiaadide tulemuste teatavakstegemist. Inglise keele olümpiaadil olid klasside

parimad: Kaire Kangur (III kl), Kadri Vlassov (IV kl), Sten Pajula (V kl) ja Kelly Kännola (VI kl). VI klassi vene keele konkursi võitis Kadi Vlassov. Kõik võitjad said mälestuseks auhinna.

**Raikküla lasteaia-algkooli
õpetaja Tiina Viin**

**Veearvesti näitusid
seisuga 31.05.2008
saab registreerida
2. juunini 2008
(kaasa arvatud)
raamatupidamise
telefonil 48 65 542**

Vallavalitsus

**Ostan omanikult maa, talukoha.
Tel 508 9052, 5649 5472**

Kabala poisid käisid meeste turnipeol

Hästi läks rahvastepallis ja ujumises

Osalesime koolinoorte 1.–3.klassi rahvastepalli võistlusel, kuuludes alla 80 õpilasega põhikoolide grupp. Saavutasime esikoha ja saime auhinnaks karika, mille üle lapsed väga uhked olid. Võistkonda kuulusid Kevin Ekart, Kaarel Piirsalu, Sander Saanküll, Egon Talisoo, Liisa Riidak, Gerda Blande ja Keiti Ekart. Kõik nad löövad kaasa spordiringi töös.

Viis õpilast tegid kaasa Rapla maakonna koolinoorte ujumise meistrivõistlusel Märjamaa ujulas. Üllatavalt vähe leidub koole, kes julgevad oma ujumise taset näitama tulla. Peale Kabala osalesid veel Valtu, Kohila ja Märjamaa võistkonnad.

Meil läks hästi. Ragnar Viigimäe (7. klass) saavutas 50 m vabaltujumises 2. koha; Klemet Ekart (7. kl) 50 m selili, samuti 2. koht. Tublisti ujusid veel Silver Trigub ja Enar Seeder 8. ning Kadi Nõmm 7. klassist. Teateujumises saime 5. koha.

Tulemas on tantsupäev

Juba nädalaid käib koolis hip-hop-stiilis tantsukavade loomine ja harjutamine, sest 4. aprillil toimub Kabala võimlas suur tantsupäev. Kell 13.15. alustame omaloomingukavade võistuesinemisega, seejärel tantsivad külalised ning lõpuks valime aeroobikakuninganna. Sellel aastal saab meie tantsuüritus juba viieaastaseks. Osalema on kutsutud Lipa, Purku, Kodila ja Raikküla kool. Kõik heatahtlikud pealtvaatajad on oodatud.

Kabala kooli poisid meeste turnipeol

Mehed tantsima idee sai alguse juba aasta tagasi. Mullu kevadel osalesime 13 poisiga maakonna võimlemispeol Kohilas, kus meie grupp paistis silma hea soorituse ja rütmitude poolest. Saime kõvasti enesekindlust ja teadmise, et saame hakkama, kui tahame.

Selle aasta alguses võtsime vastu tõsise väljakutse – minna võistuesinemisele “Meeste Turnipeole” 8. märtsil. Harjutamiseks oli aega kaheksa nädalat. Valisime etteantutest välja “Hüppepallikava” 6–8-aastastele poistele ja hip-hop stiilis kava “Mis värk on?” 4.–8. klassi noormeestele.

Harjutasime iga vaba hetke ära katades, ka laupäeviti ja DVD järgi ise-

Pärast avamist algas soojendusvõimlemine. Kabala poisid on keskel, nooremad roheliste särkidega, suuremad valgete särkidega, lipsud ees. Reet Tiisaare foto

seisvalt kodudes. Suureks abiks oli meile võimlasse muretsatud uus heli ja videosüsteem. Meie väikesed esinejad said selga tuluuued kaunid tikitud kooliembleemiga esindussärgid. Suur tänu abi eest Anu Karus, Maire Roht ja Tarmo Rahuoja!

Siinkohal nimetan ära need supertublid poisid, kes tantsud selgeks said ja Tallinnasse Kalevi spordihalli võistuesinemisele sõitsid. Hüppepallikavas osalesid Ardi Siniroht, Gert Urban, Egon Talisoo, Kevin Tammiste, Ervin Laurimaa, Sten-Kristjan Reiu 1. klassist ja Eron Talisoo ning Markus Volt lasteaiast.

Hip-hop-kavas esinesid Koit Randmaa 4. klassist, Sander Talisoo ja Kaur Rimmelgas 5., Jüri Sasin 6. ja Enar Seeder 8. klassist.

Peol esines 40 grupp üle Eesti. Rapla maakonda esindasid lisaks meile veel Vigala maadlejad, kes olid maadlusvõtetest

kokku pannud äärmiselt professionaalse ja lõbusa võimlemiskava. Meeldejäävatteks esinejateks olid Vello Vaher, isad beebidega, akrobaadid, karategrupp, ärimeeste tantsud jne.

Kabala poiste etteaste läks kenasti. Meie väiksematele poistele tulid väga head punktid ja neile anti üle kuldplaat, meie suuremad poisid võtsid vastu hõbeplaadi.

Olen tänulik lapsevanematele, kes aitavad ja tulid kaasa Tallinnasse, olles sellel väga pikal päeval oma lastele toeks. (Pilte saate vaadata spordiseltsi Kalev kodulehekülje galeriist.)

Huvilised saavad poiste etteasteid näha meie kooli tantsupäeval 4. märtsil ja Kalevi võimlemispeol Tallinna velodroomil tänava 1. juunil.

Kabala põhikooli kehalise kasvatuse õpetaja Reet Tiisaar

OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISRING 18. MAIL

Tulemas on kogumisring, kuhu saab ära anda majapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid. Jäätmed liigitatakse ohtlikeks, kui nad võivad kahjuliku toime tõttu olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Näiteks vanad ravimid, värvijäägid, lakid, õlid, õlifiltrid, akud, päevavalguslambid, kodukeemia jäägid, puhastusained, aerosoolipudelid, vanad patareid, säästupirnid, kraadiklaasid, putuka- ja

rotimürgid, taimekaitsevahendid jne.

ÄRA ANDA SAAB TASUTA! Kogumise organiseerib Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, põhikulud katab Keskkonnainvesteeringute Keskus ja 10% ulatuses Raikküla Vallavalitsus.

Kogumisringi peatused on Tamme külas, Lipa külas, Raikkülas ja Purkus. Kellaajad täpsustame järgmises vallalehes.

Konstaabli kuukiri

Konstaabel Tanel Alasmaa

Pisikene heategu

28. veebruaril käisin koos ühe Raplas elava Audi-klubi liikmega Lipal Raikküla lasteaed-alkkoolis helkureid jagamas. Selline mõte ja algatus tuli klubilt Audiclub Eesti, kelle projekt oligi jagada helkureid väiksemates maakoolides, kus laste koolitee pole nii hästi valgustatud või puudub seal valgustus üldse.

Helkurite jagamisel sai lastele üle räägitud selle pisikese asja õige kasutamine ja vajalikkus. Aitäh Audiclubile selle pisikese, kuid vajaliku heateo eest.

Traktorid valla teedel

Vallas ringi liikudes olen tähele pannud, et põllumajandusega tegelevad firmad ei ole piisavalt tähelepanu pööranud oma masinapargi hooldamisele ja tehno seisundile. Lubatakse teedele sõitma selliseid masinaid, mille haagistel puuduvad koormakinnitused, sõidetakse haagiste ja masinatega, millega sõiduteele üldse tulla ei tohi jne. Mõistan, et uue tehnika soetamine on kulukas, kuid mittekorrast masinad on liikluses ohtlikud ja seadused on täitmiseks kõigile.

Firmad ja ka eraisikud Raikküla vallas, kelle kasutuses on traktorid ja veoautod ning muu põllumajandustehnika – vaadake oma masinapark enne kevadetööde hoogsat algust üle!

Kuriteoteated Raikküla vallas 23.02–24.03.2008

- Ajavahemikul 11.02–15.02 löi Raikküla külas Raikküla koolis õpilane kaasõpilast põlvega kõhtu, põhjustades viimasele füüsilist valu.

- Ajavahemikul 16.02–4.03 on Raikküla vallas Nõmmkülas sisse tungitud talu eluhoonesse ja kuuri ning varastatud aiakäru. Vargusega tekitati kahju 1100 krooni.

- Kevad 2007 kuni suvi 2007 on korduvalt sisse tungitud valdaja tahte vastaselt Raikküla vallas Ummaru külas taluhoonesse sahvriakna haakide avamise, köögiakna liistu lahtikangutamise ja maja avatud otsauksest sisenemise teel ning varastatud kapis olnud vanu kuivained.

- Ajavahemikul 10.03–11.03 on vaba juurdepääsu kasutades Raikküla vallas Tamme külas sõiduautolt BMW varastatud neli valuvelge koos rehvidega. Vargusega tekitatud kahju 20000 krooni.

Konstaabli vastuvõtt
Tamme külas Raikküla vallavalitsuses teisipäeviti kell 9–11.
Telefon: 5342 1236
e-mail: tanel.alasmaa@rapla.pol.ee
Igal ajal võib alati helistada tasuta numbril 110.

- Ajavahemikul 22.03–23.03 on valdaja tahte vastaselt aknaklaaside lõhkumise teel sisse tungitud Raikküla vallas Koikse külas Minnika Vesiveski eluhoonesse ja kõrvalhoonetesse.

Väärteoteated Raikküla vallas 23.02–24.03.2008

- 8.03 öösel vastu pühapäeva on Tamme külas Raikküla vallas kiviga katki löödud Raikküla vallavalitsuse maja aknaklaas. Lõhkumisega tekitati kahju 300 krooni.

- Ajavahemikul 3.03–11.03 murdis hulkuv koer Keo külas taluhoone laudas maha 4 lambatalle. Antud teoga tekitati kahju 2600 krooni.

Liikluseeskirjade rikkumisi – 19
 Kuriteoteateid – 6
 Väärteoteateid – 2
 Infod – 17

Hei, hei!

Kindlasti on igas külas oma vaba ajaga kimpus olevaid noori. Peagi on see mure murtud.

18. aprillil kell 15.00 on RAIKKÜLA VALLA AVATUD NOORTEKESKUSE avamine.

Noortekeskus ühendab 7-26-aastaseid noori, võimaldab neile suhtlemist ja arendavat tegevust talle sobival kodu- ja koolivälisel ajal, seades esikohale noore omaalgatuse arendamise, loob tingimused mitteformaalseks õppimiseks, eelkõige kogemuste omandamiseks tegevuse ja suhtlemise kaudu.

Noortekeskus on avatud igale noorele, seadmata eeltingimusi tema võimetele, oskustele, teadmistele ja rahalistele võimustele ning kaasab aktiivselt noori tegevuse algatamisse ja arendamisse. Korraldab ning toetab omaalgatuslikke programme, projekte, noorteüritusi, võistlusi jne.

Juhataja: Liis Pärna
Tel: 48 64 424
E-post: ank@raikkyla.ee

Teeme koos Eestimaa puhtaks

See, millisel maal elame, on rahvana meie endi kätes ja endi teha. Oleme võtnud eesmärgiks Eesti illegaalsetest prügihunnikutest puhtaks teha ja kutsu-me Sind kaasa.

Valem on lihtne: 10 000 tonni Eestimaa reostavat prügi, 40 000 inimest, kes tahavad elada puhtamas Eestis

Üks koristuspäev – 3. mai 2008

Alates eelmise aasta novembrist oleme koos sadade vabatahtlikega kaardistanud Eestimaa laantesse, teepervedele ja asulatesse puistatud prügi. Täna on juba ligi kaks kolmandikku Eestimaal asuvast illegaalsest prügist kaardile kantud. Eestimaa prügist nägu näed aadressil: www.teeme2008.ee

Kokku on Eestis laiali ligi 10 000 tonni illegaalset prügi. Üksi ei jõua seda keegi koristada, kuid koos on see lihtne! Haara kaasa sõbrad, pere või töökaaslased ning veeda üks tore ja kasulik päev vabas õhus.

Kuidas 3. mai koristuspäevale registreeruda

- Haara kaasa oma sõbrad, tuttavad, töökaaslased ja pere ning moodustage oma 3-15-liikmeline koristustiim.

- Leppige omavahel kokku tiimiliider ja tema asendaja, kes on kontaktisikuteks Teeme Ära korraldustoimkonna ja oma tiimiliikmete vahel, ning omab toimivat mobiilinumbrist ja e-maili aadressi.

- Tiimiliider saab seejärel tulla meie kodulehele www.teeme2008.ee ning kõik asjaosalised 3. mai koristuspäevale ära registreerida.

- Edasised detailsemad juhised koristuspäeval toimuva kohta saabuvad tiimiliidri meiliaadressile enne 3. maid.

Teeme koos Eestimaa puhtaks!

Keelatud prügi põletamine seab tervise ohtu

Kui paljud meist võivad kätt südamele pannes öelda, et nad pole ahjus põletanud kilekotte, terapakke, plasttopse ja –pudeleid või laste mähkmeid? Ilmselt vähesed.

Kuna inimeste keskkonnateadlikkus on tänaseks suurenenud, küsivad paljud nüüd aina sagedamini, mida tohib ja mida ei tohi ahjus põletada?

Koduahjus ei tohi põletada plastpudeleid (eriti PVC-st tehtuid, kuna põletamisel moodustab PVC-s sisalduv kloor kõigi ainetega keemilisi ühendeid, näiteks mürgise metüülkloriidi ning vesinikkloriidi, mida leidub happelihvades) ja muid plastijäätmeid. Lubamatud tooted põletamiseks on ka näiteks ühekordsed nõud, õlised kaltsud, immutatud puit ning tehismaterjalid. Kõige hullemad asjad, mida pliidi alla visata, on aga mähkmed. Ka ei ole soovitatav põletada ahjus mõttetult ja suuremas koguses paberit ja pappi, kuna see tahmab lõõre, tekitab pigi ja reostab välisõhku.

Küttekolletes võib põletada ainult immutatamata ja värvimata puitu ning tulealgatuseks kiletamata paberit. Plastidest on lubatud põletada polüetüleenkilet ja poliüpropüleeni (tootel on märk “PE” või “PP” või tekst “võib põletada”). Selliseid jäätmeid tuleb põletada väikeses koguses koos puudega ja kõrgel temperatuuril, kuid teadmiseks, et ka selline kooslus põletamisel rikub ahju ja moodustab lõõride seintele paakunud kihi, mis võib sealt maha tulla koos kividega.

Miks ei tohi koduahjudes või lõkkes keelatud materjale põletada? Esiteks sellepärast, et jäätmete põletamisel tekib küttekoldes ja korstnas tahm, millel omakorda on hoogsüttimise oht ning võib põhjustada küttekolde süttimisel tulekahju. Teiseks see, et pikad süsinikuahelad, millest enamik plastikuid koosneb, lagunevad nii ohtlikuks süsihappegaasiks, mis lisaks võimalikule inimeste mürgitamisele võivad rikkuda kogu keskkonda kuni osoonikihini välja. Ohutult saab sel-

liseid materjale põletada vaid spetsiaalsetes kõrgetemperatuuriga kateldes, kus temperatuur on tavalisest kõrgem ehk siis üle 1100°C. Koduahjus võib temperatuur heal juhul küündida vaid 1000°C, aga 1100°C küll mitte, sest vanemates ahjudes hakkaks sellises kuumuses juba samottkivid sulama.

Samuti ei tohi plasti jäätmeid põletada lõkkes. Miks? Kuna tahm ja dioksiidid mis tekivad põlemisel langevad lõkke lähedale maha ja satuvad nii sademete kaudu põhjavette ning sealt edasi juba inimorganismi. Keskkonnatervishoiu spetsialistide sõnul on üldteada, et mürgiste gaaside sissehingamine soodustab väärenguid ja vähki. Ühekordne mõju pole märkimisväärne, kuid ohtlikud on kuhjuvad mõjud, mis võivad nõrgestada organismi üldiselt, kahjustada neere või maksa.

Daisy Alatare

Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus

Lauamängude karikavõistlus ootab järge

29. märtsil toimus Kabala Spordimajas lauamängude karikavõistluste teine etapp. Korraldaja rõõmuks oli kohal palju uusi üritajaid. Kokku oli etapil osalejaid 19 ning kogu turniiri osalejate arv on nüüd 29.

Parimad see kord Mati Laagus – kabe, male; Roel Rahkema – koroon; Almar Rahuoja – lauatenis; Ahti Altvälja – noolevise.

Tundub, et osavõtjad jäid üritusega rahule, mõne arvates peaks taolist võistlust korraldama suisa iga kuu. Kuna üldtabel sai ülimalt tihe, otsustati, et teine etapp ei lõpeta võistlust, vaid üritatakse korraldada vähemalt üks etapp veel. Tõenäoliselt toimub see sügisel, millest anname kindlasti aegsasti teada nii teadetetahvliitel kui ka vallalehes.

Olgu ära toodud ka need nimed, kellel on karikavõiduks kõige suuremad võimalused peale teist etappi: kabe – Ahti Altvälja, Mati Laagus, Taivar Tuhkanen, Erik Oganjan; male – Ahti Altvälja, Mati Laagus, Ülo Aaren; lauatenis – Ahti Altvälja, Almar Rahuoja, Uno Markson, Mart Tiisaar; koroon – Ahti Altvälja, Roel Rahkema, Richard Valgre; noolevise – Ahti Altvälja, Kalvi Nikulin, Roel

Rahkema. Mitmevõistluse edetabeli kindel liider on Ahti Altvälja 130 punktiga, Roel Rahkemal on kokku 66,5 ja Mart Tiisaarel 62 punkti.

Tarmo Rahuoja

Uut Kabala Spordimajas

Kabala Spordimaja on avatud nüüd ka nädalavahetustel. Lisaks avatud ustele on kohe kohe laienemas ka treenimis võimalused. Loodetavasti on 4. aprilli õh-

tuks kohal nii sõude- kui veloergomeeter. Mis jäävad spordimajja pidevaks kasutamiseks reeglina, et samal ajal ei toimu saalis suure palliga (võrkpall, korvpall jmt) sportliku tegevust. Kui kellelgi on ergomeetritel treenimise vastu tõsisem huvi palun võtke ühendust, kaalumisel on spordimaja tunniplaani lisada eraldi ergomeetritel treenimiseks mõeldud aeg kas laupäeval või pühapäeval.

Tarmo Rahuoja

Südamenädal “Oska puhata ja vältida stressi”

14.–20. aprill 2008

Tavaks saanud südamenädalal on eesmärk juhtida inimeste tähelepanu oma elustiilile ning tõsta nende teadlikkust südameveresoonkonna haigustest ja nende ennetamise võimalustest.

Selle aasta südamenädal on suunatud pereinimesele, pööratakse suuremat tähelepanu oma südame tervisele läbi oskuse puhata ja vältida stressi ning anda ülevaade puhkuse tähtsusest organismile.

Meil on pidevalt kiire. Kiirustame hommikul tööle, kooli, lasteaeda, õhtul koju, siis trenni, huviringi jne. Nii meie kui ka meie lapsed on pideva surve all.

Millal me puhkame? Kuidas me puh-

kame? Kellega me puhkame? Kui me ei oska pingetest ja kiirustamisest vabane- da, võib tekkida stress, siis kuidas sellega hakkama saada ja kuidas seda vältida? Need on küsimused, millele tuleb rohkem tähelepanu pöörata.

Juba neli aastat järjest on toimunud Raplamaal kõikides valdades toredad TERVISEPÄEVAD, kus saab kogu perega meeldivalt aega veeta ja puhata.

Ka sel aastal traditsioon jätkub. Täpsema informatsiooni toimuvate ürituste kohta leiate oma elukohajärgse valla lehest. Vt ürituste kava lehe tagumiselt küljelt.

Südamenädal "Oska puhata ja vältida stressi"

TERVISEPÄEVAD RAIKKÜLA KULTUURIKESKUSES

Kolmapäeval, 16. aprillil
"Loengu- ja muusikapäev"

Kell 16

Kardioloogia emeriitprofessor Raul Mardi loeng "Noni sinu tervisele"

- * Raviteed
- * Toorsalatid
- * Puuviljad

Kell 18

kontsert "Laulame neid laule jälle"
Esineb Ardo Juhkov, laulame üheskoos
* Fotonäitus "Loodus meie ümber"

Buss

Purkust 15.00, Kabalast 15.20,
Lipalt 15.40, Raelast 15.50
Tagasi 19.15

Laupäeval, 19. aprillil
"Ilu ja tervise päev"

Kell 12

- * saab mõõta vererõhku, kolesterooli, veresuhkrut ja rasvaprotsenti
- * saab kaaluda ja pikkust mõõta
- * Salong Ilusära
- * Oriflame
- * Aloe Vera ja Herbalife

Kell 13

- * toidupüramiid ja selle rikkumisega seotud haigused – Heli Solovjev
- * joonistamistund lastele

Kell 14 kepikõnd (võimalusel kepid kaasa võtta)

Kell 15 Raikküla kultuurikeskuses toimunud tervisepäevade lõpetamine
Üllatused (noorim ja vanim osaleja, suurim pere)
Autasustamine

Buss Purkust 11.00, Kabalast 11.20,
Lipalt 11.40, Raelast 11.50
Tagasi 15.30

SÜDAMENÄDALA ÜRITUS KABALA SPORDIMAJAS 20. aprillil

- 10.00 Tennisekoolitus (demonstratsioon pallikahuriga, erinevate reketite katsetamise võimalus) – Eerik Holter
- 12.30 Viskevõistlus
- 13.00 Saalitriatlon – sõudeergomeeter, jalgratas, jooks
- 15.00 Lõõgastav lõpetamine ja autasustamine

Buss: Purkust 9.15, Raikkülast 9.30
Lipalt 9.40
Tagasi 15.45

Jüriöö paaristeatejooks Paka mäel 23. aprillil algus kell 18.30

- Lastejooks mäkke – alates neist, kes suudavad ise kõndida kuni 7-aastaseni.
- Mäe sprint – vanuseklassita võistlus, võitja on see, kes jõuab kõige kiiremini Paka mäe tippu
- 1–4. klassi jooks – tüdrukutel ja poisitel 1 väike ring

- 5.–9. klassi jooks – tüdrukutel 1 väike, poisitel 1 suur ring
- 10. klass ja vanemad (ka mehed ja naised) – neidudel 2 väikest, noormees-
tel 2 suurt ringi
Võistkondade moodustamisel piiranguid ei ole. Võistlusklassi kuuluvust arvestatakse vanema osavõtja järgi.

Teatepulgaks tavapäraselt
tõrvik või taskulamp.

Buss Purkust 17.30, Kabalast 17.45
Lipalt 17.50

INVARU OÜ Raplas kolis uuele aadressile: Viljandi mnt 9

Avatud:
esmaspäeval 9.30–18.00
teisipäevast neljapäevani 9.30–16.00

**Kõigile sünnipäevalastele
päevi pikki, ilusaid,
aastaid palju ja toremaid!**

85

Endel Niiberg

80

Helju Kuusik

75

Laine Talistu

70

**Juhan Palla
Kalju Kangur
Meeli-Helve Vainumäe**

65

Silvi Sõrmus

60

Elfriede Tamme

55

**Nikolai Kostõn
Raivo Putk
Maret Lees**

50

**Toivo Kampura
Ülo Laimets
Tiia Kiviselg**

Õnnitleme

Raikküla Vallavalitsus

Mälestame lahkunuid

**Erich Salujärvi
Eino Viljastu**

Siiras kaastunne omastele!

Raikküla Vallavalitsus